

ART i SPORT

Any I. — Girona 7 Febrer 1915. — Núm. 3

Preu de cada exemplar: 10 cèntims

“ART i SPORT” Revista quinzenal
 Direcció i Administració: CALDERERS, 21, p.—S'admet col·laboració. No s'tornan els originals. Dels treballs que se'ns remeti, en son responsables llurs autors.

Literatura

DIVAGACIONS

ERA un dia que la meva ànima havia rebut una punyenta ferida que 'm feia sentir el vértic del desconçol. D'altres n'havia rebut, però cap la vareig sentir tant com aquesta, que 'm deixà l'ànima llatzerada. Havia vist en un moment,—amb l'artifici d'un bell parlar i per una vana quimera,—enderrocar-se una il·lusió meva, que silenciosament l'havia enlairaat amb el pensament; era una il·lusió de jove, un somni venturós que amb grant afany ho desitjava.

Restava a la meva cambra de treball, assentat davant la taula d'escriurer, tot fullejant un vell llibre, cercant en els fulls atapaits de lletra, sabis mots per al conçol de l'ànima i per a portar la claretat en el pensament, ja que en aquells moments comprenia que ho necessitava, perquè sentia que 'l meu esperit terriblament s'exitava i el pensament divagava escorcollant tot el meu passat.

Prou vareig provar de llegir, però me va ésser del tot impossible, el pensament no 's volia concentrar-se ni oïr al meu desitj. Vareig plegrar el llibre, i quedant-me assentat al mateix lloc, sentia com la meva ànima s'anava postrant en un estat de reculliment i al mateix temps que m'envolcallava tota la meva persona un frissament d'angoixa que 'm feien vesllumar, vagament, pressentiments de misterioses crudeltats, esperances boiroses, somnis desitjats con-

fosos entre tristeses, que 'm feien brotar les llàgrimes als ulls.

—Vareig plorar sense donarmen compte, i com més esforços realitzava per a retenir les llàgrimes, més ne sortien.

—Jo no comprenia el per què havien brollat aquelles llàgrimes i fen esforços per a concentrar-me me vareig preguntar:

—Que tens que restis ploran com una fembre?

—Es envà que t'esforçis per a volguer concentrar el pensament, perquè no t'oveirà. Per més que vulguis aturar les llàgrimes, elles tornarán a brollar, perquè son d'aquelles que ixen del cor i no hi há cap força que les puga aturar. Es el moment de silenci. Es l'hora serena que fa sentir una estranya emoció, que tu home d'avui, no tens prous sentits per a sentir-le.—

Aixis me va respondrer una veu melosa.

—Jo, al oir aquesta veu, me vareig incorporar tot exaltat, com temén que aquell estat de postració m'hagués atacat al pensament i me fes desvariejar.

—No 't neguitegis,—va proseguir,—ni res temis. Jo t'he

extasiat, perquè aixís d'aquesta manera estarás tranquil i serenament m'escoltarás.—

—Més, ets una veu o bé un misteri?—vareig respondra-li, tot escampant la mirada per la cambra.

—Tots son iguals els homes d'avui. Quan no teniu prou intel·ligència per a poguer compendrer i decifrar les coses que en la vida us envolten, i que a voltes porten les vacilacions de l'esperit. Tots dieu lo mateix, que son misteris, vaguetats i quimeres.

Nostres Sportmans

En Coll

— Jo, si tu vols, soc un misteri, més ben dit tu ets un misteri, perquè *Tu* soc *Jo* i els dos estém sempre units, però ara, sembla que *Jo* m' he separat de *Tu*, més per aixó, no deixes d' ésser *Tu*. Aixís és que aquesta veu que sents i te parla ets tu mateix.

— Jo mateix?

— Si, no ho dubtis.

— Aixó és incompreensible. Com pot ésser si estic sentin la veu clara i ressonant i separada de mi?

— Pobre ánima il·lusionista! No vull ferta divagar més. Jo soc l' *Esperança*.

— Y ara, torna en sí que 'l *Tu* interrogará al *Tu*.

— No m' interroguis, perquè contestar-te no podria.

— Doncs ja que no pots contestar, desisteixo d' interrogar-te, però, te vaig a parlar clarament. Vull fer-te comprendre 't, amb la meua paraula, que *Jo* soc *Tu*; que aquest *Tu* és l' *Esperança*. Escoltam ben atent, que a la fi vesllumarás tot aquest estat de coses, que tu en dius misteri, i que jo també vull donar-li el mateix nom.

Jo, que soc *Tu*, estic completament adherit a tu, més ben dit, preng forma a dintre teu, i al començar a pendrer forma, te faig sentir fortes emocions que 't fan neguitejar l' esperit, hasta l' extrém d' exaltar-lo, i quan jo ja he pres tota la forma i soc el *Jo*, l' esperit resta tranquil i la consciencia, que soc *Jo* i ets *Tu*, resta clara....

— Més, no ets dit...

— No cal que parlis que ja sé lo que vols dir. No 't precipitis. Escoltem serenament que vaig a començar l' aná·lisis...

FREDERIC THONET

(Seguirá)

LA ROSA I LA PONÇELLA

Al benvolgut amic J. M.ª Sala i Perxas

Al peu del viver
d' un jardí flairós
s' hi gronxa una roser
mitj rublert de flors.

Al cim de la branca
mes alta i mes bella
una rosa blanca
parla a la ponçella.

— Ponçella gentil
de color seré
on mon prec humil,
quedat al roser.
¿No hi gosas aquí

amb sol, aigüa i aire
i amb tot un jardí
que 't dona sa flaire?

— Vull vida mes ampla
qu' en eixa presó
ni 'l cor se m' aixampla
ni tinc diversió.
¿Veieu aquests peixos
que passen nadant?
Vull ésser com eixos
que tan llestos van.

— No trenquis la Lley
que va posar Deu,
no hi ha mes remey
cada hu lo seu;
el peix al viver,
l' aucella per l' aire
la rosa al roser
a la flor la flaire.

— Aquí no hi tinc vida
i és vida 'l que vull
la vull sense mida,
gran com mon orgull.
M' en vaig al viver
— ¡No hi vagis ponçella!

— Ben lluny del roser
la vida hi és bella
l' ha mogut la branca
i l' aigua és moguda
la rosa tan blanca
es fulla-caiguda.

Ponçella al viver
s' hi és enllotada;
la rosa al roser
s' hi és desmaiada
i cau de dolor
i en l' aigua s' amara...
¡Qué gran és l' amor
d' una bona mare!

E. GÁBANA VENTURA

Glosari

LA GUERRA. — Destrucció, desolació i exercici de les forces brutals del home; aixís defineixo la guerra.

En la guerra, en la lluita de germans amb germans se don a coneixer la degradació del genre humá.

Amb aqueix art bélic s' han fet célebres homes com en Juli César amb les paraules *veni, vidi, vici*, Alexandre Magne i en temps contemporanis Napoleó. Sembla mentida que l' home finguent raó com te hagi pogut arribar a edificar monuments que perpetuin el nom d' uns ho-

mes-feres qu' han fet batrer als seus soldats de dia com llaóns i de nit com hienes.

L' art de la guerra es molt detestable doncs que moltes vegades divideix l' ànima d' un poble que per ésser diminut un altre més gran i poderós l' ha volgut infiltrar unes noves costums, llengua i religió però amb aixó sols els hi haurá fet esborrar els seus senyals propis exteriors; més els interiors, els que están gravats en el profons de llur cor i que cap decret pot esborrar, jamai desapareixerán.

Heus aquí a la Polònia dividida en tres parts i pertanyents a diferents nacions que actualment están en guerra una contra altre, fan batrer als fills de la plorosa Polònia ells amb ells. Aixó es tenir una petita idee de humanitat? Aixó no es trencar les lleis de la naturalesa? Aixó no es un crim?.... Aixís l' humanitat actualment obra!

SMIRT

SONET

Els qui no volen deturar jornades
ni mirar mai la llum de les estrelles,
ni recullir les flors enamorades
que han fet neixa en el pit de les donzelles;

els qui seguint l' afany d' àncies novelles
llencen cap en al oblit joies passades
amb l' il·lusió de que serán més belles
unes hores d' amor imaginades,

omplirán la llur vida de cadenes
i en un cálzer amarg d' eternes penes
no finirán els plors del llur dolor

si no saven tornar cap al camí
ont, a plé cor, un día van sentir
la fuída roenta de l' Amor!

ALBERT DE QUINTANA

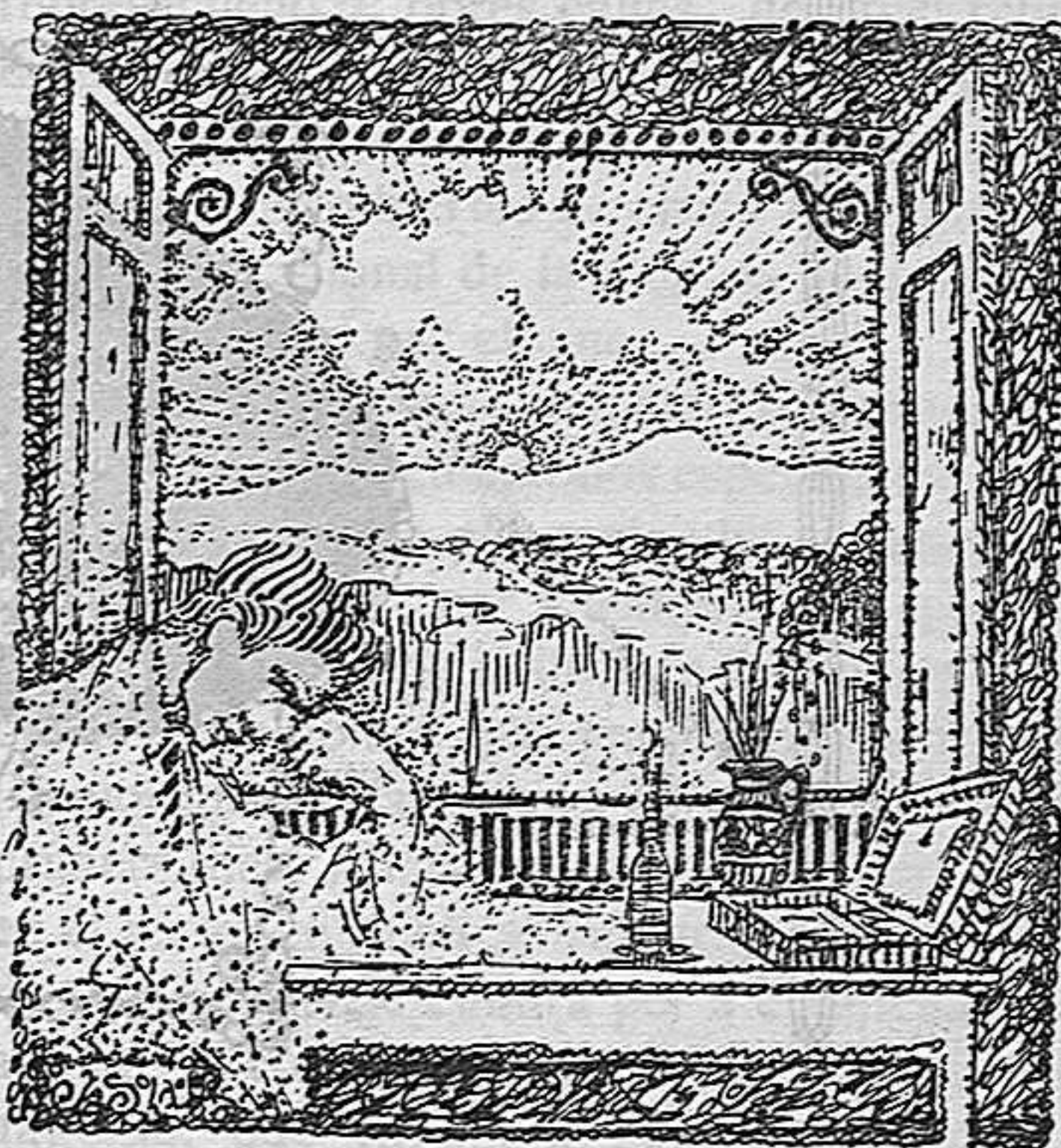
REMEMBRANT...

ELS jorns en que 'm somrigué la felicitat,
potser son els que vareig transcórrer a m'
aimada terra: Girona; en aquell quint pís de les
Ballesteries, amb molts pocs recursos, però
amb un magí plé d' il·lusions i esperances...

Encar m' apar ovirar aquella cambra, mitj a
runes ahont ens aplegavem cada día i sobre tot
als capvespres, jo i altres dos companys per
a dibuixar, escriure i somniar continuament,
coses irrealitzables.

Per un gran finestral esguardavem l' astre
rei; que cau souer desapareixia darrera 'ls ar-

bres secs i despullats de la Devesa, que havien sofert de les crudes de l' hivernada... Era quan deixava a mitja llum a les montanyes del altre costat de la Barca, aont serpentejava l' aigua del Ter, semblant a una cinta argentada. En primer terme 's destacaven unes cases antigües, de taulats rónecs i humitejans, i amb xamaneies escardolenques; i un modern edifici

que era un cinematógraf, d' aont eixien els acords d' una orga que escoltan-la a voltes esdeveníem melancólics.

¡Qué ni havia passat d' hores contemplant aquell panorama trist, però simpático, afalagador!... ¡I qué castells m' havia format, ovirán aquell paisatge a sortida i a posta de sol!...

PERE COSTA

Barcelona-22-I-15.

ARRANJAMENT

PER JOAN GOMEZ

L' amor que per a Girona experimento, ha sigut la causa que m' ha mogut a portar a cap aquest humil arrangement de notes, a fi i efecte de fer més coneguda l' historia de nostre aimada urb, perquè resulta altament deplorable que molts fills i veïns d' aquesta ciutat que hi han viscut tota sa vida l' ignorin.

Començarém, doncs, per a descriure l' historia de nostre terra, i quan aquesta serà finida,

ALBUM DE BELLESES

NOSTRES GENTILESES

Delicada sou y també molt bella
 puig que de fit a fit vos he mirat
 i refulgents com lluernant estrella
 els vostres ulls me han extasiat.

Alba la vostre faç com pura neu
 i rosats vostres llavis com ponçella
 que alegroia, ne surt de lo cálzer seu,
 jove, olorosa, gentil maravella.

Quan jo vos miro me bateja 'l cor
 amb un puríssim suau i dolç amor...

Sols per a vos Regina de bellesa
 la meva Musa 'ls versos m' ha inspirat
 i el jovenivol cor m' ha trasmodat
 vestint-lo i ornant-lo de dolça infantesa.

CITHARÆDUS

ens detindrem encara que sigui d'una manera locònica, als monuments, relleus, inscripcions més notables; i publicarem documents referents a l'última guerra de l'independència, adhuc algunes Reials Ordres de 'ls honors que 's tributaren a l'héroè Marian Alvarez de Castro i les distincions que 's concediren als fills i habitants de Girona.

Perqué resulti més agradable l'estudi de aquests apunts procurarem publicarlos cada nombre en forma d'article.

Tal volta ma ploma sigui impotent i inepte, per escriure amb aquell istil escollit que distingeix als bons escriptors, però creieu que no será pas per a manca de bona voluntat, sino per altres motius que desconec. De no creure, que vosaltres amables lectors, usareu de la benevolencia i sereu condescendents de trovar en mon treball alguna defectuositat, no hauria començat una tasca, que per a sa importancia, suposo us plaurá.

RESÚM HISTÓRIC

I

Referent a la fundació de Girona res de cert se sab; sols algunes tradicions en restan, que poden tenir mes o menys fonament, però que en concret no poden donar llum a les tenebres en que es trova envolcallat l'origen de Girona.

La tradició més corrent es aquesta: Gerión després de fundar Colliure, a l'altre costat del Pirineu vingué aquí, aont avui se trova Girona, construín un castell que se li doná el nom del seu fundador, donan origen a Gerióna els uns, i Gerunda els altres. *(Continuará)*

CORRANDES

Rossinyol de la boscuria
soc com tu anyoradiç
que dolçíssima cantúria
me transporta al Paradís. (1)

MOSSEN CINTO VERDAGUER.

Si plorant pogués tornarte
tot lo jorn te ploraria
mes avui sols puc donarte
l'últim bes aimada mía.

PERE GRANÉS.

Ne soc cándit colomet
que ne vaig cercant amor
més ne veig que tot es fals
com un roser espinós.

P. A.

(1) Inédita.

Teatralia

OBRES DE TEATRE I CINE

EN un article publicat darrerament hem convingut que 'l cine i el teatre son dos arts que mereixen justes lloances i que per essencia venent ésser lo mateix salvant lleugeres condicions i comptant, naturalment amb la representació d'obres cultes, de gust refinat i de poesia propia. En cas contrari, si deixondissin aquestes produccions a les passions més deshonestes, rublertes de crims execrables fins a lo més irracional de la vida, ja no sería art ni per el teatre ni per el cine.

Desgraciadament abunden les produccions d'aquesta clase en ambdós espectacles, condolent-nos de que 'n plé segle vint no hagin sigut encar desterrades per a compler, ja que lluny d'instruir al públic infiltra en llur ánima aquell odi vers als homes, allunyant de son cor sencer l'amor immaculat que ha posseit des de llurs primers dies. Aitals obres totes se representen en el teatre en públics vulgars, gent mancada d'aquell grau de cultura per a compendra que alló no 'ls convé, que en lloc d'esbarjo és d'angoixa, que en lloc d'educar llur ánima, la castiga, la destrueix... Però com que aquesta classe, per a disort, avui encara és nombrosa, d'aquí ve que s'oviren concorregudes les sales d'aquests espectacles i fins siguin aplaudides les produccions d'una acció rebuscada, amb escenes barbres d'efecte tetric i finides amb un fatal desenllás.

El públic femení, impresionat més que 'l sexe fort, té que assecar-se 'ls ulls que espurnegent, no per a frases sinceres, ingénues, veus d'amor, sino per a quadros horripilants, plor continuats, paraules d'odi, crits de venjança...

Heus aquí lo que logren aquestes produccions i que anomenem melodrama. Fer trencar el cor al senssible i ensenyar al infant les baixes passions humanes; odiar al próxim per a l'encomanadís egoisme, matan si és necessari.

Sortosament aquest esperit del melodrama, aquesta destrucció de presents i futures generacions se veu quecóm contrarrestat per les idees sublimes, enlairats pensaments d'aquells autors, orgull del poble, desenrotllat en el text d'un drama o comedia. Aquestes obres que admira un poble culta, conreuen un art gran, inmens, son les que deu apreciar tot-hom que senti en llur ánima un fons esperit d'ésser gran, de gaudir de les belleses de la vida, inspirat en aquesta magestuosa paraula: amor.

En el cine, millor dit en les pel·lícules ocorreix igual que en el teatre. Son detestables

aquelles cintes de gran llargaria que no mes exhibeixen escenes d'horror, d'instint morvós, que destrueix tot lo de humà que pot tenir l'home. Acceptables aquelles que no fan be ni mal, una serie de quadres coordinats per mils casualitats i coincidencies que entretenen a la mainada i fan riurer als grans més per les pallassades de l'autor que per lo còmic de l'assumpte. I son agradables, admirades i dignes de lloança aquelles quina estructura te per a base la poesia, diversos quadres de familia; egoisme de pares severs i el plany d'una mare; retorn del fill pròdic; assumptes reials qu'enclouen una gran experiencia i que eduquen el sentiment humà; tot obres d'inmortals genis que han escrit per el teatre i que en l'art de la cinematografia han pogut fer ressaltar les belleses que te una interpretació al natural sense cortines ni talóns.

Rendim doncs, just homenatge amb tot el fervor de nostra ànima en aquets homes que han emprés aquesta tasca de regeneració, lluitant i fracassant algunes voltes per a fer més gran el triomf final que l'humanitat dels homes ha d'oferirli com un esclat de vida.

XILEF.

ESTRENE

Pava... y mico. Joguet còmic, originel del jove autor Joseph A. Poggio, estrenat en el «Centre Moral» el dia 2 de aquest mes.

Es una trama senzilla, escrita sense pretensió, que, per alguns xistus que compté, rapioles d'acció i bona voluntad dels interprets, fou del agrado del auditori.

Era dedicada a la gentil aficionada Pilar Bol.

TEATRE PRINCIPAL.—El dia 19 del passat mes i amb regular concurrencia varis aficionats d'aquesta ciutat donaren una funció de gala a benefici de les families belgues, posant en escena, *Las Codornices*, de Vital Aza, i *Los Hugonotes*, d'Echegaray, havent sigut tots ells molt aplaudits. Al final de l'últim acte 'l públic feu sortir en escena 'l director D. Robert Pissera. Tots els actors foren ovacionats.

CENTRE D'UNIÓ REPUBLICANA.—*Aurora*, fou el drama que representaren els aficionats de la casa el dimars passat, devant de nombrosa concurrencia, amb una presentació i riquesa de propietat que poques vegades haurá vist En Dicenta en teatres de Societat.

En l'execució sobressortí en gran manera

la Srta R. Boix, que en la protagonista demostrá ser una actriu dramática de gran força per lo que no se li escatimaren els aplausos. No menys acertat fou l'Oliviras en *Manuel* que l'estudiá amb voluntat i arredoní algunes voltes el conjunt. Na Bol en *Matilde* se mantingué a tó i amb caracter, especialment en el acte segón. En Riera i en Frigola be i els demás regular.

S'estrená *Pava... y mico*, de quina obra parlem apart. Un nombre de música, del senyor Cuadros, bé.

CENTRE MORAL.—Segueix actuan en aquest Centre, amb éxit la companyia d'aficionats «Tallaví».

Darrerament han representat les obres *Bruno el tejedor*, *Un viatge a Barcelona*, *Gent d'Ara*, *Als peus de vosté*, *Absuelto..!*, i *Pava... y mico*. Aquesta estrene, de quin resultat parlem en la secció corresponent.

Les Srtes. Boix i Bol i els Srs. Avelí, Frigola i Fábregues assoliren nous aplausos.

El Sr. Nicolazzi, en la segona de dites obres n'eixí airós havent sigut molt aplaudit i feleicitat.

Avant aimans del art de Talía.

CINE GRAN-VIA.—En aquest cine s'han exhibit interessants pel·lícules, especialment la que porta per títol *El hombre que robó*.

També debutáren les notables atraccions Mr. Wool i ses feres domades, Mis Rossi alambrista i Mr. Sueño, il·lusionista.

Aixís se complau al públic.

COLISEO IMPERIAL.—S'han presentat en aquest cine les precioses pel·lícules *Los Hijos de Eduardo de Inglaterra*, i *El Alcalde de Zalamea*, de Calderón.

Ens plau el camir que 'm observat en l'elecció de pel·lícules i atraccions.

CORRESPONSALÍA

SALT.—En el local del «Patronat de Sant Lluís G.» el dia 31 del prop passat mes, tingué lloc una festa teatral representant-se el drama *Fam d'or* de J. Albanell i el sàinet *Els grills de les seves* d'En Roig.

Se distingiren en l'execució els joves E. Jou, E. Monells, Ll. Bonet, F. Fornes, i G. Vinyoles. Els aficionats foren molt felicitats.

El 24 del mes passat els segons equipers d' aquestes societats varen celebrar el match de revenja que tenian pendent. El partit va esser molt mogut doncs l' Sport anave per desquitar-se de la derrota del partit anterior. Después d' un rato de joc els del Gerunda varen lograr un tanto a favor seu fet per en Vall-llosera. Els del Sport al veures que la victoria no tenia traces de favorirlos varen posá totes las energías per conseguí l' empat y hu lograren cuidanse l' Hors d' entrá la pilota a goal.

Al cap d' una estona en Roset, del Gerunda va esser expulsat del camp, per criticá els fallos del referèe Sr. Bellsolá, qui va suspendra el partit en vista de les manifestacions del capitá del Gerunda que no volía que fos tret del camp l' antes dit jugadó.

* * *

NARCÍS COLL.—*Ha sigut un d' aquells equipers bons a temporades, si 'l seu caràcter hages sigut diferant hauria sigut bo sempre; no obstant de no dominar la pilota a la perfecció quan vol duran una partida agrada*

a tothom. Es dels primers que varen jagar a Foot-Ball, amb ell le Strong ha tingut sempre un constant servidor, forman part d' aquesta societat des de 'ls seus primers temps, i ocupan alguns càrrecs entre ells el de Secretari i capitá del primer team; are juga de mitj esquerra i al últim mach contra el "Girona Sport" va demostrarnos lo molt que val quan té interés a la lluita éssent l' héroe dels vintidós.

Com a dató memorable i honrós per éll és el d' haver format part del equip que per primera vegada baix el nom de "S. F. C." va jugar contra el "Figueras Sport" en el camp de Març empatant à tres goals, avui d' aquells onze entussiaastes solsament en Coll queda defensen els colors blau-groc, els demés encara que alguns siguin sen foot-ballistes com en Rosilló, Boada, Hormeu, están separats jugan en altres terres.

Nosaltres convensuts de la valúa d' aquest equipier, l' havem presentat a nostres lectors.

SEBLO.

GRAN CONCURS DE BELLESES

RENDIM tribut, amb aquest concurs, a les nostres belles damizeles, que 'n els passeigs i rambles, amb ses gracies i ingenuitats, ens fan més plaenta la vida. De no estar convensuts de lo molt que valen, no l' haguem portat a cap.

Creiem doncs que tots nostres lectors orgullosos d' elles, votarán a la que considerin més bella, omplenant el cupó que segueix i enviant-lo a la nostra Redacció, com original d' imprenta.

Els cupóns podran ésser remesos fins el dia 7 del prop vinent mes, qual dia se verificará l' escrutini.

Les tres senyoretas que resultin amb major nombre de vots se les nombrará regines de la bellesa, fentels-hi ofrena d' un artístic «pergamí» firmat pera tots els redactors de la casa i se 'ls hi dedicarà un nombre de la revista, publicantals-hi llurs retrats.

CUPÓ

Opino que la

Srta.

pot ésser elegida Regina de la bellesa

<p>CALDERERÍA DE Francesc Clará Especialitat en l' arreglo de bombes, canyeries, etc., etc. Calderers. 21</p>	<p>GINE GRAN-VIA Projeccions de gust i art Gran-Via, 1</p>	<p>SABATERIA DE Narcís Bosch Calçat extra. — Especialitat en les modes. Progrés, 4</p>
<p>Hotèl Peninsular SERVEI AB MOLTA CURA 3, PROGRÉS, 3</p>	<p>AMERICAN BAR DE MIQUEL MONTAÑA ESMERAT SERVEI Rambla Alvarez, 11</p>	<p>PERRUQUERIA DE TOMAS COT Perruques, postissos, etc. per teatre Rambla Alvarez</p>
<p>!! FUMADORS !! ES EL MELLOR</p>	<p>GRAN BAÏAR DE SASTRERIA EL FARO de Joan Prat Plaça Constitució, 12 i Ciutadans, 1</p>	<p>Bar Norat GRAN CONFORT SERVEI INCOMPARABLE RAMBLA</p>
<p>Perruqueria Higiénica de PERE GRANÉS Pujada del Pont de Pedra Servei inmillorable Massatges Americans</p>	<p>Celler Llach Ciutadans, 22</p>	<p>L' Asseguradora del Ballés Segurs sobre enfermetats Agent general en aquesta provincia: Josep Frigola Progrés, 27, 2.º 2.º</p>
<p>TALLER DE BICICLETES DE JOSEP SURROCA Es venen i es llogan máquines a preus econòmics Mercaders, 7</p>	<p>Gran Sastreria "Smart" Especialitat de trajos per a "spormans" J. FERNANDEZ Ciutadans 18.</p>	